

CPD Info

bilten Centra za prava deteta

JANUAR – MART 2018

Centar za prava deteta

Prava deteta u Republici Srbiji u periodu januar – mart 2018. godine

Tokom poslednjeg procesa Univerzalnog periodičnog pregleda (UPR) Saveta za ljudska prava UN u januaru 2018. godine identifikovana su pitanja koja izazivaju zabrinutost u vezi sa položajem ugroženih grupa (novinara, branitelja ljudskih prava, LGBT populacije), nasiljem nad ženama i decom i zaštitom ljudskih prava. U okviru procesa evropskih integracija, Savet za sprovođenje Akcionog plana za Poglavlje 23 je u januaru 2018. godine pripremio Izveštaj o sprovođenju ovog akcionog plana. Savet za sprovođenje Akcionog plana prati sprovođenje aktivnosti

sadržanih u Akcionom planu, pokreće mehanizam ranog uzbunjivanja u slučaju zastoja i drugih problema u realizaciji i koordinira procese izveštavanja.

U oblasti prava deteta u periodu od početka 2018. godine inicirano je nekoliko konkretnijih mera u cilju boljeg ostvarenja prava deteta u Republici Srbiji kroz unapređenje zakonodavnog okvira, politike i strategije i koordinacije državnih organa i tela u ovoj oblasti.

Republika Srbija prošla je kroz Treći ciklus UPR-a 24. januara 2018. godine. Srbija je od država članica UN-a dobila 190 preporuka, od kojih je delegacija Srbije na licu mesta prihvatila 74, a za preostalih 116 preporuka

delegacija se obavezala da će Savetu za ljudska prava dostaviti naknadno pisano izjašnjenje.

Ratifikacija Trećeg fakultativnog protokola uz Konvenciju o pravima deteta o postupku po predstavkama (komunikacijskim procedurama) je odložena sa neizvesnim rokom realizacije. Ovo predstavlja razlog za zabrinutost jer ratifikacija ovog protokola obezbeđuje mehanizam konkretne zaštite i satisfakcije detetu čije je pravo povređeno, dok je ujedno koristan za unapređenje prakse država ugovornica Konvencije o pravima deteta.

Plan rada Vlade Republike Srbije za 2018. godinu predviđa da će među aktima koje Vlada predlaže

Narodnoj skupštini biti Predlog zakona o pravima deteta i zaštitniku prava deteta do jula 2018. godine. Predviđeno je da će se ovim zakonom uspostaviti posebno i nezavisno kontrolno regulatorno telo u oblasti zaštite prava deteta. Donošenjem ovog zakona Republika Srbija će ispuniti jednu od svojih međunarodnih obaveza koje proizilaze iz članstva u Savetu Evrope, a ovo je i preporuka Komiteta za prava deteta UN ponovljena u prethodna dva ciklusa, kao i u najskorijem procesu Univerzalnog periodičnog pregleda Saveta za ljudska prava UN.

Prilikom najavljenog uspostavljanja institucije zaštitnika prava deteta – dečijeg

ombudsmana, neophodno je obezbediti adekvatne ljudske, tehničke i finansijske resurse potrebne za njegovo samostalno funkcionisanje, kako bi deca mogla da se ovoj instituciji obraćaju samostalno i na način prilagođen deci.

Vlada Republike Srbije donela je na sednici održanoj 11. januara 2018. godine novu Odluku o obrazovanju Saveta za prava deteta čime je praktično produžen njegov rad u istom sastavu. Treća sednica Saveta je održana 1. marta 2018. godine. Doneta je odluka o formiranju radnog tela – posebna radna grupa u okviru Saveta, koja će se baviti pitanjima ranog razvoja dece i koordinirati aktivnosti različitih sektora. Takođe, na ovom

sastanku usvojene su izmene i dopune Poslovnika o radu Saveta, donet je zaključak o prihvatanju ponuđenog teksta Nacrta strategije za prevenciju i zaštitu dece od nasilja 2018 – 2022. uz predložene dopune, predstavljen je predlog sastava radne grupe za izradu Nacionalnog plana akcije za decu, aktivnosti na ažuriranju sajta Saveta u okviru sajta Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja (MRZBSP), a razmatrane su i mogućnosti formiranja kancelarije Saveta, kao i pitanje finansiranja te kancelarije.

Održavanje tri sastanka Saveta za prava deteta od početka 2018. godine svakako predstavlja značajan pomak ali ovo telo i dalje ima samo savetodavnu ulogu i za

njegov rad nisu obezbeđena odgovarajuća sredstva kako bi imao koordinacionu ulogu u primeni Konvencije o pravima deteta na međusektorskom, nacionalnom i lokalnom nivou.

Na inicijativu Saveta za prava deteta, MRZBSP, uz podršku UNICEF-a, izrađen je konačan Nacrt strategije za prevenciju i zaštitu dece od nasilja od 2018. do 2022. godine. Proces izrade Strategije trajao je šest meseci, od juna do decembra 2017. godine, kada je završen prvi Nacrt koji je stavljen na sajt MRZBSP sa ciljem upoznavanja stručne i šire javnosti i sa formularom za unošenje predloga za izmene i dopune. U decembru 2017. godine sprovedena je javna rasprava u četiri grada u

Srbiji – Beogradu, Kragujevcu, Nišu i Novom Sadu, sa oko 50 učesnika na svakom skupu. Tokom rada na Strategiji takođe je ostvareno učešće dece i mladih kao i organizacija civilnog društva. Trenutno je u pripremi Akcioni plan za primenu Strategije za prevenciju i zaštitu dece od nasilja.

Centar za prava deteta je uputio sugestije u cilju unapređenja teksta Nacrta strategije i Akcionog plana za primenu Strategije za prevenciju i zaštitu dece od nasilja.

Nakon dvogodišnje pauze održana je sednica Odbora za prava deteta 29. marta 2018. godine. Ovom prilikom su članovi Odbora razmatrali zaključna zapažanja i preporuke Komiteta UN za prava

deteta, u vezi sa Drugim i trećim periodičnim izveštajem Vlade Republike Srbije o primeni Konvencije o pravima deteta, sa posebnim fokusom na mehanizme učešća dece u praćenju primene preporuka Komiteta za prava deteta. Poslanicama su se kao gošće obratile: dr Suzana Paunović, direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Aleksandra Jović i Ana Prodanović iz UNICEF-a i Ines Cerović, direktorka Centra za prava deteta.

Uprkos održanom sastanku i doprinosima članova, Odbor za prava deteta i dalje ima ograničenu funkciju nadzora u vezi sa integrisanjem prava deteta u nacionalno zakonodavstvo te je poželjno da se rad Odbora

intenzivira u okviru njegove nadležnosti.

Ministarstvo pravde i Vrhovni kasacioni sud su u martu 2018. godine ponovo formirali Savet za praćenje i unapređenje rada organa krivičnog postupka i izvršenja krivičnih sankcija prema maloletnicima koje čine stručnjaci iz redova pravosudnih organa – sudije i tužioci, predstavnici relevantnih ministarstava – pravosuđa, socijalne zaštite i unutrašnjih poslova i advokature. Delokrug rada Saveta odnosi se na podnošenje inicijativa, predloga, mišljenja i analiza u vezi sa prestupništvom maloletnika i krivično-pravnom zaštitom maloletnih lica Ministarstvu pravde i Vrhovnom kasacionom sudu u

cilju unapređenja zakona, politike i prakse. Administrativnu kancelariju Saveta čini Pravosudna akademija. U aprilu 2018. godine održan je prvi konstitutivni sastanak Saveta.

Aktivnosti Centra za prava deteta u period januar – mart 2018. godine

Koalicija za monitoring prava deteta u Republici Srbiji, čijim aktivnostima koordinira Centar za prava deteta, uputila je dopis Lanzarot komitetu u vezi sa dostavljenim tematskim upitnikom u drugom krugu tematskog monitoringa 17. januara 2018. godine, a u pripremi je i prilog koji će sadržati mišljenja dece u vezi sa primenom ove Konvencije o zaštiti

dece od seksualnog iskorišćavanja i seksualnog zlostavljanja putem informacionih i komunikacionih tehnologija.

[Održana je treća sednica Saveta za prava deteta](#) na kojoj je

predstavljen Nacrt strategije za prevenciju i zaštitu dece od nasilja, kao i to da je formirana Radna grupa za izradu Nacionalnog plana akcije za decu u čijem radu će učestvovati i predstavnicima Centra za prava deteta.

Direktorka Centra je sa članovima Saveta podelila informaciju o spremnosti Centra za prava deteta da omogući aktivno uključivanje dece i mladih u proces donošenja novog akcionog plana. Kroz saradnju sa Save the Children

International stvorena je mogućnost da deca i mladi iz Kluba DX, saradničkih osnovnih i srednjih škola u Beogradu i dečjih klubova iz drugih gradova učestvuju u formulisanju politike Republike Srbije prema deci.

Centar za prava deteta je zajedno sa [Koalicijom za monitoring prava deteta u Republici Srbiji](#) zagovarao neophodnost definisanja jedinstvene politike u oblasti prava deteta i donošenja novog Nacionalnog plana akcije za decu, što je istaknuto i u jednoj od preporuka UN Komiteta za prava deteta, upućenih Republici Srbiji.

[Direktorka Centra za prava deteta učestvovala je na sednici Odbora](#)

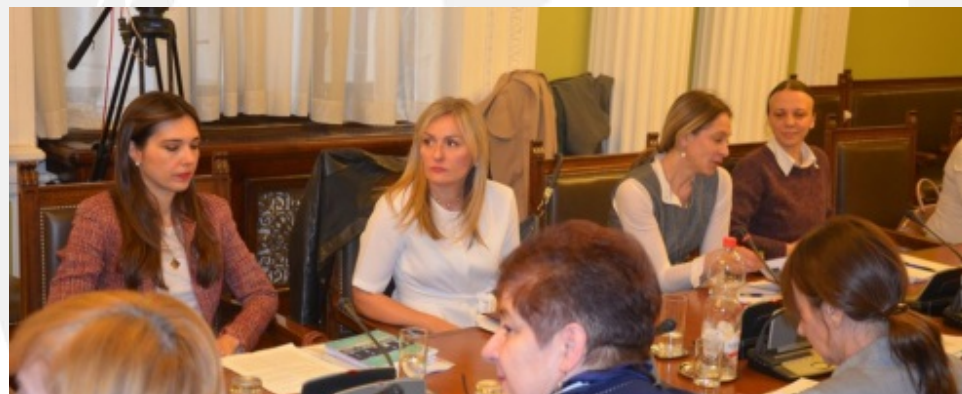
[za prava deteta Narodne skupštine Republike Srbije](#), koja je realizovana u saradnji sa kancelarijom UNICEF-a u Srbiji 29. marta 2018. godine.

Direktorka Centra za prava deteta, Ines Cerović predstavila je mehanizme učešća dece u praćenju sprovođenja preporuka Komiteta za prava deteta i naglasila da dete, kao akter u sopstvenom životu i član porodice, zajednice i države, treba da uzme aktivno učešće u porodičnom i društvenom životu. Takođe je istakla i da je participacija jedan od osnovnih principa u radu Centra za prava deteta od njegovog osnivanja.

Poslanicima su predstavljeni načini na koje su deca uključena u rad

Centra za prava deteta, i to pre svega kroz učešće u izveštavanju o ostvarivanju prava deteta u Srbiji i predstavljanje izveštaja pred Komitetom za prava deteta, učešće u konsultativnim procesima prilikom izrade različitih nacrti zakona, strateških dokumenata i akcionih planova, kao i kroz pripremu različitih materijala prilagođenih deci poput

publikacije [„O TEBI SE RADI – Knjiga za decu i mlade da im pomogne da razumeju preporuke UN Komiteta za prava deteta”](#), kreiranu u okviru projekta „Prava deteta u politikama i praksi” koji Centar za prava deteta realizuje u partnerstvu sa Save the Children International, a koji finansira Vlada Švedske.

[Centar za prava deteta je, zajedno sa Koalicijom za monitoring prava deteta u Republici Srbiji, uputio dopis nadležnim organima u vezi neophodnosti prihvatanja preporuka proizašlih iz UPR procesa koje se odnose na unapređenje prava deteta. Kabinet predsednika Vlade Republike Srbije sa tim u vezi uputio je odgovor kojim je Koalicija obavestena da je nakon povratka u Srbiju delegacija održala dodatne konsultacije u vezi sa odgovorima na preporuke i usaglasila stavove u pogledu statusa preporuka, te da su odgovori na preporuke dostavljeni nadležnim resorima zaduženim za sprovođenje preporuka na](#)

zvanična mišljenja 19. marta 2018. godine nakon čega će biti upućeni Vladi na usvajanje.

U vezi sa preporukama koje se odnose na oblast prava deteta, a koje je istakla Koalicija, delegacija Republike Srbije je zauzela stav da se prihvate sve preporuke na koje je Koalicija ukazala, a da se notira preporuka u vezi sa ratifikacijom Trećeg fakultativnog protokola uz Konvenciju o pravima deteta o postupku po predstavkama (komunikacijskim procedurama).

Direktorka Centra za prava deteta, Ines Cerović postala je članica radne grupe koja će raditi na izradi predloga Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivično-pravnoj zaštiti maloletnih lica. Do

sada je održano dva sastanka radne grupe, a Centar za prava deteta će, u partnerstvu sa UNICEF kancelarijom u Srbiji, pružati odgovarajuću podršku radu ove radne grupe. Ministarstvo pravde formiralo je radnu grupu u martu 2018. godine za pripremu predloga ovog zakona u cilju njegovog usklađivanja sa Zakonikom o krivičnom postupku, Zakonom o prekršajima i Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija, kao i sa relevantnim međunarodnim standardima kojima se štite prava deteta u kontaktu sa zakonom. Predviđen rok u Planu rada Vlade je jun 2018. godine iako je prema Akcionom planu za poglavlje 23 ovaj zakon trebalo da bude usvojen još 2015. godine.

[Predstavnicu Dečjeg informativno-kulturnog servisa – Kluba DX učestvovala je na godišnjoj Generalnoj skupštini mreže organizacija za decu „Eurochild“.](#) Na skupštini održanoj u Briselu 18. i 19. aprila 2018. godine usvojena je [Strategija mreže „Eurochild“](#) za period od 2019-2021. godine. Ovim povodom predstavljani su ciljevi trogodišnjeg Strateškog plana i načini kojima će se uticati na promene u oblasti prava deteta. Na Generalnoj skupštini je prvi put učestvovalo 12 članova i članica Dečjeg saveta „Eurochild-a“. Centar za prava deteta je višegodišnji punopravni član „Eurochild“ mreže, a predstavnicu Centra za prava deteta učestvovala je i ove godine u radu Generalne skupštine.

Centar za prava deteta je u periodu januar – mart 2018. godine radio i na promotivnim aktivnostima, u cilju unapređenja ostvarivanja prava deteta i sprovođenja planiranih zagovaračkih aktivnosti. Tokom prvog kvartala 2018. godine Centar za prava deteta bio je zastupljen u sledećim medijima:

[30.03.2018, Radio Beograd 2, Emisija „Rečeno i prečutano”](#)

Predstavnica Centra za prava deteta bila je sagovornica u emisiji na temu: „Čija su briga maloletni delinkventi?”

[06.04.2018, Radio televizija Srbije, Dnevnik 2](#)

Predstavnica Centra za prava deteta bila je sagovornica u Drugom dnevniku RTS-a, a tema

razgovora bila je „Šta sve Srbija treba da uradi da popravi položaj dece u Srbiji”.

[08.04.2018, Radio Slobodna Evropa](#)

Predstavnica Centra za prava deteta govorila je za „Program za Srbiju” Radija Slobodna Evropa na temu preporuka proizašlih iz Trećeg ciklusa Univerzalnog

periodičnog pregleda Saveta za ljudska prava UN upućenih na temu zabrane telesnog kažnjavanja dece, koje je Vlada Republike Srbije prihvatila.

[16.04.2018, Radio televizija Srbije, Jutarnji dnevnik](#)

Predstavnica Centra za prava deteta govorila je za Jutarnji dnevnik RTS-a u prilogu „Zabrana fizičkog kažnjavanja podelila javnost i struku”.

Tokom prvog kvartala 2018. godine članovi/ce tima Centra za prava deteta učestvovali su na sedam profesionalnih okupljanja sa temom prava deteta.

Aktuelni projekti Centra za prava deteta u 2018. godini

Praćenje primene preporuka Komiteta za prava deteta UN

Centar za prava deteta, zajedno sa Koalicijom za monitoring prava deteta u Republici Srbiji, sprovodi projekat „Praćenje primene preporuka Komiteta za prava deteta UN” u partnerstvu sa kancelarijom UNICEF u Srbiji i u saradnji sa Kancelarijom za ljudska i manjinska prava Republike Srbije. Ovaj projekat se realizuje u periodu od 2017 – 2019. godine i njegov cilj je da doprinese unapređenom praćenju preporuka Komiteta za prava deteta UN, kroz partnerstvo države, nevladinog

sektora i učešće dece. Kroz projekat će se razviti mehanizam praćenja primene preporuka kroz definisanje liste indikatora, i sve zainteresovane organizacije civilnog društva mogu učestvovati u razvijanju indikatora i praćenju preporuka putem specijalno dizajnirane onlajn platforme. Platforma će imati i deo posvećen participaciji dece.

Tim Koalicije za monitoring prava deteta u Republici Srbiji, zajedno sa saradnicima, radi na pripremi liste indikatora za svaku preporuku Komiteta za prava deteta koja će biti osnov za dalje praćenje primene preporuka od strane organizacija civilnog društva. Takođe, tim Centra za prava deteta će održati radionice sa decom na

kojima će deci biti približene preporuke Komiteta za prava deteta i kroz koje će deca moći da daju svoj doprinos u procesu njihovog praćenja.

Projektne aktivnosti: Tokom prvog kvartala 2018. godine održana su dva sastanka Koalicije za monitoring prava deteta u Republici Srbiji, prilikom kojih se razgovaralo se o daljem razvijanju instrumenata za praćenje dobijenih preporuka Komiteta za prava deteta, kao i o kreiranju indikatora koji bi olakšali praćenje samog procesa ispunjavanja preporuka. Članice Koalicije za monitoring prava deteta, započele su rad na razvijanju indikatora, a ovom prilikom diskutovano je o mogućnosti održavanja

konsultacija sa državnim resorima u cilju usaglašavanja istih. U narednom periodu planirano je održavanje tematskih radionica kako bi se veći broj organizacija civilnog društva aktivno uključio u proces izrade indikatora.

The right of the child to be heard

Centar za prava deteta sprovodi projekat „The right of the child to be heard” na osnovu dodeljenih sredstava Evropske unije na pozivu iz 2016. godine u okviru Evropskog instrumenta za demokratiju i ljudska prava – Grant šema za Srbiju u 2016. i 2017. godini. Projekat je usmeren na unapređenje vladavine prava u Republici Srbiji kroz promovisanje

dobrog upravljanja, a naročito prava deteta na participaciju kao jednog od osnovnih prava i principa Konvencije o pravima deteta. Radi se o pravu deteta da iskaže svoje mišljenje i da se ono uzme u obzir u različitim postupcima u kojima se odlučuje o životu deteta – u sistemima pravosuđa, socijalne zaštite, obrazovanja i zdravstva. Nakon što je pripremljena analiza i odabrani postupci koji će biti obrađeni u štampanoj publikaciji i onlajn aplikaciji za decu, tim Centra za prava deteta priprema materijal koji će biti prilagođen jeziku i potrebama dece. Materijal će biti verifikovan od strane dece kroz posebno osmišljene fokus grupe, kao i od strane relevantnih

donosilaca odluka i stručnjaka iz sektora pravosuđa, socijalne zaštite, obrazovanja i zdravstva.

Projektne aktivnosti: Tokom prvog kvartala 2018. godine održan je sastanak stručnih saradnika/ca na projektu, na kome su dogovorene aktivnosti koje će se sprovoditi do kraja godine.

Unapređenje prava deteta u sudskim postupcima

U partnerstvu sa kancelarijom UNICEF u Srbiji, Centar za prava deteta sprovodi projekat usmeren na unapređenje položaja dece žrtava i svedoka u krivičnom postupku, unapređenje zakonodavstva koje uređuje položaj dece u građanskim

sudskim postupcima i unapređenje zakonodavstva koje uređuje položaj dece u sistemu maloletničkog pravosuđa.

Prava deteta u politikama i praksi

Centar za prava deteta u saradnji sa Save the Children International, sprovodi projekat „Prava deteta u politikama i praksi”, koji finansira Vlada Švedske. Projekat se sprovodi regionalno, a realizuje se u periodu 2017-2021. godine.

Ovaj projekat usmeren je ka unapređenju sistema zaštite dece, kao i strukturama i mehanizmima za praćenje i primenu prava deteta uključujući i participaciju dece u ovim procesima. U partnerstvu sa članicama Koalicije za monitoring

prava deteta u Republici Srbiji, Centar kontinuirano radi na praćenju stanja prava deteta i o tome izveštava: UN Komitet za prava deteta, Savet za ljudska prava, Evropsku komisiju, i dr. U okviru ovog projekta Centar za prava deteta radi na prevenciji i zaštiti dece od nasilja, a kroz uticaj na uspostavljanje pravnog okvira kojim će se definisati eksplicitna zabrana telesnog kažnjavanja dece u svim sredinama i podizanja svesti o nenasilnim metodama vaspitanja.

Jedan od važnih segmenata projekta odnosi se i na povećanje učešća dece i mladih u donošenju odluka na nacionalnom i lokalnom nivou. Stoga [Dečji informativno kulturni servis-Klub DX](#), koji je

osnovan u okviru Centra za prava deteta, sprovodi aktivnosti kroz koje decu i mlade informiše o njihovim pravima i načinima na koje mogu da ih ostvare.

Projektne aktivnosti: Tokom prvog kvartala 2018. godine u okviru projekta „Prava deteta u politikama i praksi” pokrenuta je kampanja za zabranu telesnog kažnjavanja dece u svim okruženjima u Republici Srbiji [„Mora da može drugačije – Recite NE telesnom kažnjavanju dece”](#).

Povodom učešća u ovom projektu tokom prvog kvartala Koalicija za monitoring prava deteta u Republici Srbiji isplanirala je događaje na kojima će biti promovisan zajednički

dokument [„Preporuke Komiteta za prava deteta – Kako ih možemo ostvariti iz ugla Koalicije za monitoring prava deteta u Republici Srbiji”](#), publikovan tokom 2017. godine, a u cilju zagovaranja implementacije preporuka Komiteta za prava deteta upućenih Republici Srbiji.

Takođe je pripremljen i plan studijske posete članica mreže Čuvari dečijih prava kojom koordinira organizacija Domovik iz Kosovske Mitrovice, radi jačanja kapaciteta predstavnika članica mreže Čuvari dečijih prava u oblasti zagovaranja, praćenja i izveštavanja o ostvarivanju prava deteta kroz upoznavanje sa radom i aktivnostima Koalicije za monitoring prava deteta u

Republici Srbiji i drugih relevantnih aktera.

Unapređenje intersektorske saradnje u zaštiti dece od nasilja

Projekat „Unapređenje intersektorske saradnje u zaštiti dece od nasilja” Centar za prava deteta realizuje u partnerstvu sa UNICEF kancelarijom u Beogradu, kao deo regionalnog projekta „Zaštita dece od nasilja i promovisanje inkluzije dece sa smetnjama u razvoju u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj”, koji finansira Evropska unija, a sprovodi UNICEF, u partnerstvu sa Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna

pitanja i Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.

Projektne aktivnosti: Tokom prvog kvartala 2018. godine u četiri grada/opštine predstavnici timova za unapređenje intersektorske saradnje potpisali su Sporazum o saradnji na zaštiti dece od nasilja i zanemarivanja. Takođe Centar za prava deteta organizovao je tri sastanka svih intersektorskih timova u Nišu, Kragujevcu i Novom Sadu na kojima su timovi razmenili iskustva u intersektorskoj saradnji u zaštiti dece od nasilja i međusobno predstavili procese izrade i usvajanja lokalnih Sporazuma o intersektorskoj saradnji.

Ovom prilikom timovi su, uz konsultantsku pomoć Centra za prava deteta, izradili plan daljih promotivnih aktivnosti za povećanje vidljivosti intersektorskih timova i intersektorske zaštite dece od nasilja u lokalnim zajednicama.

